

Dobrá sezona

Letiště v Praze, Vídní či Krakově letos v létě zaznamenala nárůst počtu cestujících.

TRHY
STR. 8

V EUROJACKPOTU DNES HRAJEME O 1,042 MILIARDY

S PLNÝM TIKETEM NAVÍC O LAND ROVER DISCOVERY

EURO JACKPOT

PS4

Fandi,
tipuj,
vyhraji!

+ pro každého
FIFA 20 se slevou

Sobota 2. 11.
od 12:00

CineStar
Anděl

Vstup zdarma

FIFA 20
Emirates

SUPERFINÁLE

www.iSportLiga.cz

CZC.CZ

O₂TV

connect IT

CORNY

Chance

Dobrá sezona

Letiště v Praze, Vídní či Krakově letos v létě zaznamenala nárůst počtu cestujících.

TRHY
STR. 8

KOMENTÁŘ: NOVÝ ÚDĚL BREXITU / STR. 11

🌐 CZK/EUR • 25,670 / +0,090 Kč 🌐 CZK/USD • 23,107 / +0,258 Kč 🌐 PX • 1034,30 / +0,71% 🌐 BITCOIN • 8069,00 \$ / +1,47% 🌐 ZLATO • 1499,00 \$ / +0,87%

U nových radarů chybějí záruky

UDÁLOSTI / STR. 2

Vinohrady ztrácejí cennou vili

BYZNYS / STR. 4

Unie se s Británií dohodla na znění brexitu

ZAHRANIČÍ / STR. 9

Firmu **Ren Power CZ** bývalých uhlobaronů Petra Pudila, Vasila Bobely a Jana Dobrovského vyšetřuje policie a Národní centrála proti organizovanému zločinu. Podnik čelí podezření, že na provoz své fotovoltaické elektrárny **Zašová** neoprávněně čerpal dotace a má kvůli tomu už více než rok zablokované peněžní prostředky přesahující **500 milionů** korun.

prečtete si speciál

ENERGETIKA

Foto Shutterstock

Zápisník
Ondřeje **SOUČKA**

Index samohonky

České domácnosti trápí invazivní druh asijských sluněček, který je typický tím, že se vyskytuje v celých hordách a nyní se snaží zazimovat v okenních parapetech. Nepříjemná jsou přitom tím, že jejich larvy požírají i larvy domácích sluněček sedmiletých, varují odborníci. Už teď je ovšem zřejmé, že to asijské broučky s invazí nebudou mít jednoduché, od 50. let totiž v Česku řadí imperialistická americká mandelinka bramborová. A to je mnohem vyšší váha.

Část ruských ekonomů se nechce smířit s dosud nedokonalými modely tamních ekonomických prognóz. Nově proto hodlají ekonomické cykly předvídat podle toho, jak Rusové v rámci úspor přecházejí z kolkovaných lihovin na ilegální po domácku vyráběné pálenky, takzvané samohonky. Vědecký tým Alexeje Zubce z moskevské státní univerzity věří, že index samohonky vládě může poskytnout další dílek do skládačky při zkoumání ekonomické výkonnosti země. Nyní prý podle Zubce produkce domácích pálenek již delší dobu klesá, což znamená, že se mají lidé dobře. Jak je ten politický marketing jednoduchý.

Češi čekají na práci na nových radarech

Foto archiv deníku E15

NIJAK LEVNÁ ZÁLEŽITOST.

Za radary označované EL/M-2084 ze systému Iron Dome izraelské firmy Elta hodlá český stát zaplatit šest miliard.

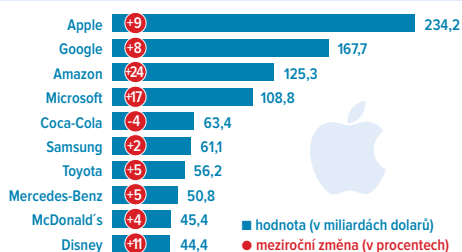
Číslo dne

5,81

milionu cestujících odavilo v létě Letiště Praha, o šest procent více než loni.

Graf dne

Deset nejcenějších značek světa

pramen Interbrand

Pavel OTTO

Z miliardové armádní zakázky na osm nových 3D radarů z Izraele musejí mít profit české firmy. Jejich podíl na zakázce ale stále není závazně stanoven. Říká to Asociace obranného a bezpečnostního průmyslu včetně společnosti Retia, která měla na zařízení pro monitoring vzdušného prostoru dodávat důležité komponenty a zajišťovat dvacetiletý servis radarů.

Ministerstvo obrany s izraelskou stranou totiž stále jedná. Zástupce izraelské Elta Systems ujišťuje, že zájem o spolupráci trvá. Proč Izraelci nemají alespoň předběžné dohody s Retií nebo jinými firmami, však neuvědl.

„Izraelský výrobce musí dodržet to, co na začátku slíbil. Tedy třicetiprocentní zapojení českého průmyslu. V opačném případě jsme proti projektu,“ řekl deníku E15 šéf zbrojařského sdružení Jiří Hynek.

Dodal, že ještě před podpisem smlouvy s ministerstvem může Elta Systems uzavřít s českými

firmami smlouvy o smlouvách budoucích, kde budou technické detaily i cenové podmínky. „Napomohlo by to vzájemné důvěře a asociace by pak projekt ráda podpořila,“ podotkl Hynek.

Mluví Retie Andrej Čírtek připomněl, že při jiných soutěžích je průmyslová spolupráce běžná. „Ministerstvo ji dokáže velmi

Izraelský výrobce musí dodržet to, co na začátku slíbil. Tedy třicetiprocentní zapojení českého průmyslu, řekl šéf zbrojařské asociace Jiří Hynek.

kvalifikovaně, detailně a důrazně vyžadovat. Proto by to mělo dokázat i u radarů z Izraele,“ míní.

Například v současnosti při probíhajícím tendru na bojová vozidla pěchoty za více než padesát miliard korun stanovil úřad Lubomíra Metnara (ANO) podíl zapojení českých firem

na čtyřicet procent. Nákupci mají s podobnými kontrakty zkušenosti i z dřívějšíka. Mohou si mimo jiné nechat doložit detailní plán projektů společné výroby radarů a vyhodnotit jejich přínosnost pro Česko.

Ministerstvo podle svého mluvčího Jana Pejška nadále žádá po Izraelcích, aby sdělili, v jaké konkrétní fázi jsou vyjednávání s firmami. „S izraelskou stranou jsme jednali naposledy minulý týden a opět nám potvrdila, že počítá s účastí českých výrobců v dříve deklarovaném rozsahu,“ uvedl.

Také Jindřich Eger, který dodavatele radarů zastupuje, tvrdí, že jednání s Retií nadále probíhají. „Izraelci hodlají závazek třicetiprocentního podílu českých lokálních partnerů dodržet,“ ujistil s tím, že přenosu i technologie a know-how zařízení EL/M-2084 ze systému Iron Dome jak od Elta Systems, tak izraelského rezortu obrany.

„Izraelská strana potvrdila, že ČR disponuje kvalitními firmami, které jsou schopny požadované úkoly splnit,“ doplnil Eger.

Krátce

Trest za hajlování na akci SPD platí

Odvolací soud potvrdil Radku Mansfeldovi půlroční podmínku a peněžitý trest 30 tisíc korun za hajlování na dubnové demonstraci hnutí SPD proti „diktátu Evropské unie“. Závozník z Kladna obžalobu odmítl a tvrdil, že pouze uklidňoval situaci mezi odpůrci a příznivci SPD.

Schillerová čelí výzvě k odstoupení

Opoziční ODS vyzvala k rezignaci ministryni financí Alenu Schillerovou (ANO). Skupina propojená s jejím zetěm Davidem Rusnákem je podle ní zodpovědná za paralýzu celní správy. Server Aktuálně.cz napsal, že skupina spojená s Rusnákem bránila vyšetřování

vání obřích daňových úniků. Schillerová tvrzení označila za „absurdní konstrukci“.

Pražské zastupitele za Piráty vede nový šéf

Předsedkyně pražských zastupitelů za Piráty Michaela Krausová rezignovala na svou funkci. Důvodem byly informace v médiích, že se scházela s manažerem reklamní firmy JCDecaux Tomášem Tenzerem, který stojí před soudem kvůli korupci a manipulaci veřejných zakázek. Krausovou nahradil v čele zastupitelského klubu Viktor Mahrik. /čtk/

Hrad chystá česko-čínské fórum a slibuje investici

V Praze se ještě letos uskuteční další česko-čínské investiční fórum. Stvrzena na něm bude stavba závodu za osm miliard korun ve spolupráci CITIC Dicastal a společnosti Ždas. Uvedl to hradní kancléř Vratislav Mynář.

Na plánovanou stavbu upozornil Miloš Zeman ve středním dopise čínskému prezidentu Si Ťin-pchingovi. V dopise jej mimo jiné požádal, aby pokračovaly projekty česko-čínské spolupráce. Zmínil například rozvoj přímých leteckých spojení mezi zeměmi nebo obnovu plnohodnotné kulturní spolupráce.

CITIC Dicastal je výrobce hliníkových automobilových

„**Na plánovanou stavbu upozornil Zeman ve středním dopise čínskému prezidentu Si Ťin-pchingovi.**

součástí. Zároveň je dceřinou společností čínské firmy CITIC Group, která je zároveň stoprocentním vlastníkem Ždasu. „Projekt vytvoří 500 pracovních míst,“ řekl mluvčí Zemana Jiří Ovcáček.

Investici potvrdil na Twitteru i místopředseda představenstva CITIC Europe Holdings Jaroslav Tvrdlík s tím,

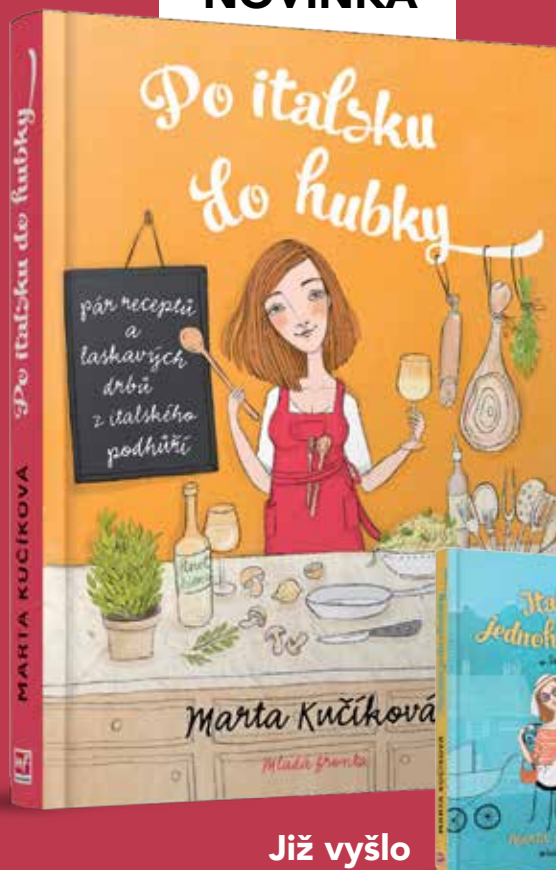
že další investice se týkají i pražské fotbalové Slavie.

Prezident Zeman také v dopise uvedl, že nemá pochopení pro konání pražských komunálních politiků a že česká vláda plně respektuje politiku jedné Číny.

Rada hlavního města Prahy minulého pondělí rozhodla o vypovězení sesterské smlouvy s Pekingem kvůli neochotě čínské strany jednat s pražským vedením o vyškrtnutí klauzule o uznání jedné Číny.

O několik dní později smlouvu s okamžitou platností vypověděl pekinský magistrát. Rozhodnutí pražské rady včera definitivně potvrdilo i zastupitelstvo Prahy. /čtk, duk/

NOVINKA

Již vyšlo

S humorem
a laskavostí
o životě
v Itálii

KŘEST KNIHY
MARTY KUČÍKOVÉ
PONDĚLÍ 21. 10. 2019
V 16.30 HODIN
Palác knih Luxor
Václavské nám. 41, Praha 1

Z nelegálně poničené vily na Vinohradech zbuďte jen zeď

Daniel NOVÁK

Ze součásti památkově chráněného vilového komplexu architekta Františka Alberta Libry na pražských Vinohradech má zůstat jen zeď do ulice Na Šafránci. Alespoň takový návrh dal na magistrát majitel prvo-republikové vily poničené loňskou nepovolenou demolicí.

Divoká demolice

„Odbor památkové péče pražského magistrátu byla v srpnu předložena žádost k zachování prvků a stavebních konstrukcí objektu v ulici Na Šafránci 12. Odbor památkové péče požádal o vyjádření Národní památkový ústav. Následně na základě jeho vyjádření vydá závazné stanovisko k návrhu,“ sdělil mluvčí magistrátu Vít Hofman.

Majitelem nemovitosti je společnost AWM Bohemia CZ. Jediná akcionářka

Foto EIS Michaela Szkanderová

VŠECHNO V POŘÁDKU. Vila je podle stavebního úřadu zabezpečena proti rozmarům počasí.

společnosti Veronika Hofmanová a její manžel Martin Hofman mají podle již dřívějšího zjištění deníku Blesk blízko k podnikateli Janu Kočkovi. „Vůbec se k tomu nehodlám vyjadřovat,“ reagoval na otázky týkající se nemovitosti a firmy její prokurista Bohumil Ladman.

Demoliční bagr se začal do vily zakusovat na konci listopadu 2018. Úřady ale nelegální akci zastavily.

„Stavební úřad je povinen nařídit vlastníkově stavby obnovení jejího předcházejícího stavu, pokud je na takové obnově veřejný zájem. Obnovení se týká stavby, u které

byly bez stavebního povolení nebo v rozporu s ním provedeny stavební úpravy spočívající v odstranění některé části stavby,“ uvedla advokátka Veronika Slobodová z právní kanceláře Bjalončík Slobodová advokáti.

Firma AWM Bohemia CZ do toho ale vrazila klín zá-

mosti o dodatečném povolení stavby. O žádosti stavební úřad dosud nerozhodl.

Bezmocná městská část

Vila se nachází na území Prahy 10. Starostka tamní radnice Renata Chmelová si stěžuje, že městská část je v takových situacích bezzubá. Stavební úřady jsou totiž v rámci přeneseného výkonu státní správy od radnic oddělené.

„Jako místní samospráva nemáme možnost vstupovat nebo i jen nahlížet do řízení,“ řekla Chmelová. Podle političky by pomohlo, kdyby nelegální demolice byla podobně jako na Slovensku trestným činem.

„S dotčenými osobami bylo ze strany stavebního úřadu zahájeno pět přestupkových řízení z důvodu porušení stavebního zákona,“ sdělila Dana Rafflová, vedoucí stavebního odboru Prahy 10. Ani jedno z přestupkových řízení není pravomocně ukončeno.

Babišova michelinská restaurace skončila

Luxusní gastronomické zařízení Paloma ve francouzském Mougins, které patří do svěřenského fondu premiéra Andreje Babiše (ANO), skončilo provoz. Podnik se podle serveru SeznamZpravy.cz potýkal s vážnými finančními problémy a skepsí týkající se kvality. Restaurace počátkem letošního roku přišla o jednu z dvou michelinských hvězd, které oceňují úroveň podniku.

O ukončení provozu informovala restaurace Paloma na svém webu. Jakub Šip z vedení restaurace místním

novinám řekl, že podnik nikdy nevydělal. „Od svého otevření před pěti lety se v tom utopilo dalších několik milionů eur, za loňský rok se náš výnos ještě snížil,“ sdělil deníku Nice Matin.

Babiš otevřel luxusní restauraci na Azurovém pobřeží poblíž Cannes v červnu 2013. Interiér podniku, který nese jméno nejmladší dcery malíře Pabla Picassa, navrhla Babišova manželka Monika. První michelinskou hvězdičku podnik obdržel v průvodci pro rok 2014 v dalším roce dostal dvě. /čtk/

ZA VYŠŠÍ PLATY

Foto čtk

DESÍTKY ZAMĚSTNANCŮ se sešly před hlavní branou Jaderné elektrárny Dukovany, aby podpořily odbory při kolektivním vyjednávání s ČEZ. Odboráři žádají růst platů o dvanáct procent. Obdobné shromáždění uspořádali před Jadernou elektrárnou Temelín.

Brno může mít za půl miliardy technologický park

Jihomoravská metropole se by se mohla stát většinovým vlastníkem Technologického parku v Brně, který pronajímá kanceláře inovativním firmám a výzkumným institucím. Městská rada už doporučila zastupitelstvu, aby schválilo

nákup poloviny akcií, kterou městu za zhruba 550 milionů korun nabídla společnost P&O Netherlands. Uvedla to primátorka Markéta Vaňková (ODS).

Za tutéž cenu mohl akcie koupit Jihomoravský kraj, jehož zastupitelstvo to ale

odmítlo. Město přitom už polovinu akcií parku vlastní spolu s tamním Vysokým učením technickým.

Konečné rozhodnutí padne na zastupitelstvu 5. listopadu. „Nabídka je časově omezená do 5. listopadu. Do té doby se společnost

zavázala neprodat akcie jinému zájemci,“ uvedla Vaňková. Hlavním cílem nákupu akcií je podle ní zachování původní funkce. „Chceme rozvíjet území jako start-upové, ve kterém se shromažďují firmy s vědeckým potenciálem,“ zdůraznila.

Nabízenou půlku parku chce britská firma P&O už delší dobu prodat. K dispozici má ještě šedesát tisíc metrů čtverečních pro stavbu kanceláří a stejně rozsáhlá plocha má podle územního plánu sloužit pro bydlení. /čtk/

311238/19

INZERCE

Krátce

Výroba za tři čtvrtletí přesáhla milion aut

České automobilky zvýšily v prvních třech letošních čtvrtletích výrobu osobních aut meziročně o sedm desetin procenta na 1,07 milionu vozů. Vývoz vzrostl o jedno procento na 988 tisíc aut. Tuzemský prodej aut vyrobených v Česku klesl o 2,5 procenta na 82 tisíc vozů. Uvedlo to Sdružení automobilového průmyslu.

Mobilní kmitočty se budou dražit později

Český telekomunikační úřad přesunul zahájení aukce kmitočtů pro rychlé mobilní sítě v pásmech 700 a 3500 megahertzů z letošního podzimu na leden příštího roku. Stát si od aukce, jež má vyneset kolem osmi miliard korun, slibuje příchod čtvrtého operátora a snížení cen díky zvýšené konkurenci.

Třetina pražských řidičů nejezdí po městě

Vlastní auto využívá pouze mimo Prahu 37 procent pražských řidičů, protože se jim nevyplatí jezdit po městě. Nejvíce jim vadí problémy s parkováním a vysoké náklady na provoz vlastního vozu. Uázal to průzkumu agentury STEM/MARK pro firmu Anytime mezi tisícovkou řidičů. Najít parkovací místo v Praze nebo si zajistit parkování v rezidentské zóně považuje za problém 69 procent řidičů a vysoké provozní náklady uvádí šedesát procent z nich. /čtk/

NOVÁ ŠKODA SUPERB iV

První český plug-in hybrid

ŠKODA
SIMPLY CLEVER

NA VÁS
ZÁLEŽÍ

Kombinovaná spotřeba: 1,5 l/100 km; emise CO₂: 33-35 g/km

Ceníme si toho, že Vám není lhostejná budoucnost nejen Vaše, ale i všech kolem Vás. ŠKODA SUPERB iV kombinuje pohon klasickým spalovacím motorem s elektromotorem. Výsledkem jsou dynamičtější jízdní vlastnosti, snížená spotřeba paliva, ale především výrazně nižší zátěž pro životní prostředí. Vítejte ve světě elektromobility ŠKODA.

VÝRAZNĚ NIŽŠÍ EMISE

Čistě elektrický dojezd 62 km v bezemisním režimu oceníte nejen při každodenní cestě do práce

NESMLOUVAVÝ VÝKON

Benzinový motor o výkonu 115 kW doplňuje elektromotor o výkonu 85 kW poháněný baterií s kapacitou 13 kWh

INFOTAINMENT NOVÉ GENERACE

Díky zabudované eSIM kartě budete vždy online. 3D navigace a ovládání gesty zcela mění pohled na komfort

skoda-iv.cz

Policie bývalým uhlobaronům blokuje stamiliony

Ondřej SOUČEK

Případ firmy Ren Power CZ, kterou založili někdejší spolujednatelé společnosti Czech Coal Petr Pudil, Vasil Bobela a Jan Dobrovský, řeší Krajské státní zastupitelství v Brně. Spolu s policií podezřívá firmu, že na provoz fotovoltaické elektrárny Zašová získala licenci dříve, než zdroj dokončila, a neoprávněně se tak obohatila na dotacích. Deníku E15 to potvrdil mediální zástupce Ren Power CZ Vít Kurfürst.

Propad do ztrát

Policie firmě zablokovala peníze a zároveň zajistila budoucí pohledávky do výše rozdílu mezi zeleným bonusem připadající elektrárnám uvedeným do roku 2010 a těm, jež byly spuštěny o rok později. Celkem si firma kvůli zásahu policie musela vytvořit rezervu 565 milionů korun. V důsledku toho se Ren Power CZ mezi roky 2017 a 2018 propadla ze zisku 282 milionů do ztráty 284 milionů korun, a to při tržbách 691 milionů korun.

Na startu solárního boomu

Majitelé solárních elektráren, kteří získali provozní licenci do konce roku 2010, měli garantovanou výkupní cenu 12,15 tisíce korun za megawatthodinu elektřiny dodané do sítě. Od ledna 2011 se však podmínky pro nové solární elektrárny zásadně změnila a za megawatthodinu mohli držitelé licence inkasovat jen 5,50 tisíce korun. Obě částky jsou garantované na dvacet let. Podnikatelé proto spěchali, aby dostali licenci pro provoz solárních elektráren ještě do konce roku 2010.

Zmrazení peněz považuje společnost za protiprávní. „Důsledky tohoto téměř likvidačního kroku se nám podařilo eliminovat pouze za podpory akcionářů a součinnosti finanční banky. Jen díky tomu můžeme dál fungovat,“ říká Kurfürst s tím, že firma podala na policii stížnost.

Elektrárna Zašová byla podle Kurfürsta bez jakýchkoli

pochybností dokončena v roce 2010 a získala licenci a nárok na podporu v souladu se zákony. „Přísné opatření policie proto vnímáme jako důsledek bezvýsledného vyšetřování,“ doplnil Kurfürst.

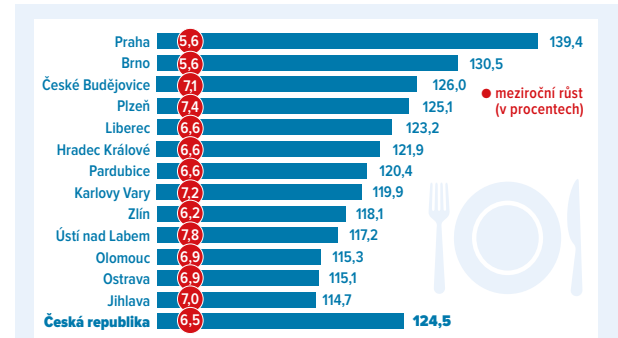
Firma může fungovat

Národní centrála proti organizovanému zločinu i státní zastupitelství se k probíhajícímu vyšetřování odmítly vyjádřit.

Policie však podle zdrojů deníku E15 obeznamených s případem nezablockovala z údajné trestné činnosti veškeré peníze, které mohla. Firmě tak umožnila další provoz. Také proto významná část akcií neskončila v rukou ČSOB, u níž jsou v rámci úvěru zastaveny.

Není to jediný případ, který brněnské státní zastupitelství v souvislosti se solárními elektrárnami řeší. Loni v březnu policie ukončila vyšetřování energetické firmy, která si údajně stejným způsobem zvýšila příjmy o 534 milionů korun. Policisté však nesdělili její jméno.

Průměrná cena oběda v krajských městech* (v korunách)

*koncem září 2019

Pramen Edenred

Průměrný oběd vyjde na 125 korun

Za rok do konce září vzrostla průměrná cena poledního jídla v restauraci o 6,5 procenta na 124,5 koruny. Vyplyvá to ze zjištění společnosti Edenred, která prodává stravenky Ticket Restaurant.

Firma vysvětluje zdražování tím, že se ekonomice daří a lidé si připlácejí za kvalitnější jídlo, ale také tlakem na trhu práce. Ceny nad průměr rostou ve městech poblíž hranic s Německem a Rakouskem. Například v Ústí nad Labem vzrostly meziročně o 7,8 procenta, v Plzni o 7,4 procenta a nad sedmi procenty byly růsty také v Karlových Varech a Českých Budějovicích.

„V příhraničních krajích čelí restauratéři na pracov-

ním trhu zesílené konkurenci z Německa a Rakouska. Musejí tedy výrazněji zvyšovat platy, aby jim zaměstnanci neodcházel za hranice. To se pochopitelně promítá do cen jídla,“ uvedl za firmu Zbyněk Vystrčil. „Krátkodobě působí také vliv letní turistické sezony. Restauratéři se díky vyšší poptávce zahraničních návštěvníků nebáli jít s cenami nahoru,“ dodal.

Výdaje za obědy podle společnosti v posledním roce rostou rychleji v regionech než v největších českých městech, jako jsou Brno a Praha.

„Češi si chtějí na jídle více pochutnat, nepovažují oběd jen za nutnost se najíst,“ dodal Vystrčil. /čtk/

307374/20

INZERCE

hra — Afrika

PPF
GENERÁLNÍ
PARTNER DIVADLA
JÁRY CIMRMANA

DIVADLO JÁRY CIMRMANA

Jsme v Evropě, v Asii,
v Americe, a díky němu
i tak trochu na severním
pólu a v Africe

Již 20 let podporujeme univerzálního
českého génia a všeuměla Járu Cimrmana

www.ppf.cz

BLESK

Vánoční jarmark

Přijďte ukázat, co umíte!

*Vytváříte originální věci a rádi byste je prodávali?
Iste začínající firma, maminka na mateřské?*

ZAREGISTRUJTE SE
na **jarmark.blesk.cz**

- MOŽNOST PRONÁJMU NA 2 DNY, VÍKEND NEBO PO CELOU DOBU JARMARKU
- K DISPOZICI PRODEJNÍ PULT ZA VÝJIMEČNOU CENU V CENTRU PRAHY
- DOPROVODNÝ PROGRAM VÁNOČNÍ VESNÍČKY PRO DĚTI I DOSPĚLÉ

29. 11. – 22. 12. 2019, DENNĚ 9–20 HOD
OBCHODNÍ DŮM KOTVA, 3. PATRO, PRAHA 1

Bonus
pro nejlepší
prodejce

PREZENTACE
V DENÍKU BLESK!

Střední Evropa více létala

Jiří LIEBREICH

Příznivý ekonomický vývoj pomohl letišťům ve střední Evropě k navýšení počtu odbavených cestujících v hlavní sezoně. Rostoucí letní provozní statistiky už zveřejnily například velké vzdušné přístavy ve Vídni a Mnichově. Ten dosáhl čtyřprocentního růstu, odbavil skoro čtrnáct milionů cestujících. Vídní prošlo přes devět milionů pasažérů, což je meziročně o třináct procent více.

Největší nárůst vykázalo relativně malé letiště v Krakově, které odbavilo 2,5 milionu cestujících, což je o třetinu více než loni. Srovnatelně s Vídni i Mnichovem si polepšila Praha. Jediná Bratislava stagnovala, když odbavila devět set tisíc osob.

„Letecká doprava rostla také díky nízkým cenám paliva. Aerolinky se vypořádaly s uzemněnými

17,7
milionu lidí by
mohlo letos
odbavit pražské
letiště.

boeingy MAX a efektivně využily zbylou flotilu. Navíc se zvyšovala obsazenost letadel,“ popisuje odborník na letecký průmysl a partner ve společnosti

EY Corporate Finance Petr Kováč.

Letiště Václava Havla oznámilo, že jím za tři nejvytíženější měsíce roku prošlo téměř šest milionů cestujících, meziročně o šest procent více.

Úspěšné léto tak zřejmě rozhodlo o tom, že Ruzyně znovu překoná celoroční historický rekord. „Výkonost pražského letiště patří k nadstandardním. Důležité je, že má hodně diverzifikované spoje na dálkové, krátké, nízkonákladové, síťové a ty směřující do Asie i Ameriky,“ doplnil Kováč.

„Na výsledcích letišť mají podíl nově otevíraná letecká spojení, navyšování linek do stávajících destinací i navyšování kapacit na existujících linkách,“ říká šéf letiště Václav Řehoř s tím, že by měla Ruzyně letos odbavit celkem 17,7 milionu cestujících. Loni to bylo sedmnáct milionů.

VÍCE E15.CZ

Kurzovní lístek ČNB Platnost od 17. 10. 2019

	Země	Množství	Kurz
	Austrálie	1	15,757
	Čína	1	3,265
	Dánsko	1	3,436
	EMU	1	25,670
	Chorvatsko	1	3,449
	Japonsko	100	21,253
	Kanada	1	17,535
	Maďarsko	100	7,740
	Norsko	1	2,518
	Polsko	1	5,991
	Rusko	100	36,085
	Švédsko	1	2,375
	Švýcarsko	1	23,362
	Turecko	1	3,922
	USA	1	23,107
	Velká Británie	1	29,547

Akcie na pražské burze

17. 10. 2019

	Název	Kurz [Kč]	Změna
	AVAST	113,00	0,00 %
	CETV	110,00	3,77 %
	ČEZ	518,00	0,48 %
	Erste Bank	776,60	-1,20 %
	Kofola	289,00	1,40 %
	KB	778,00	3,25 %
	Moneta	76,50	1,19 %
	O2 CR	217,50	1,16 %
	Pegas	714,00	2,00 %
	Philip Mor. ČR	13 540,00	0,30 %
	TMR	1020,00	0,00 %
	VIG	605,00	0,17 %
Celkový objem (v tisících korun)		691 280	

ODKLEPNUTO

AUTOMOBILKA TESLA amerického miliardáře Elona Muska smí začít vyrábět své elektromobily v Číně. Čínské ministerstvo průmyslu oznámilo, že přidalo společnost na vládní seznam schválených výrobců aut a poskytlo výrobcí elektrických automobilů certifikát, který v zemi potřebuje. Dle šéfa konzultační firmy Automotive Foresight Ja-le Čanga tak firma může výrobu zahájit kdykoliv. Tesla staví závod za dvě miliardy dolarů v Šanghaji. Bude to její první závod na výrobu aut v zahraničí.

Aukční síň Sotheby's nabídne v chystané listopadové dražbě zaměřené na umělce ze střední a východní Evropy rovněž díla řady českých výtvarníků včetně Emila Filly, Františka Kupky či Bohumila Kubišty. Zastoupeni budou tvůrci několika generací, takže kupci budou mít možnost získat v on-line aukci obrazy meziválečných malířů, ale i zcela současnou tvorbu mladých výtvarníků.

Sotheby's pořádá aukce věnované středoevropským výtvarníkům pravidelně, letos do prodeje zařadila celkem 61 položek od umělců z Česka, Maďarska, Polska, ale i z Řecka, Ruska či Německa. S nejvyšším

odhadem do dražby vstupuje plátno řeckého malíře Janise Tsaruchise Námořník z roku 1939, které by se mělo prodat za 60 tisíc až 80 tisíc liber, až 2,3 milionu korun. Podobně vysoko si dražitel cení i dvou meziválečných pláten Maďara Jánose Vaszaryho nebo surrealistického obrazu arménského malíře Léona Tutundžijana.

Mezi díly české proveniencie přisoudila aukční síň nejvyšší odhad plátnu Jana Kubíčka, jednoho z předních představitelů racionálního geometrického umění. Obraz (na snímku) z roku 1989 nazvaný Progrese (Variace II) se bude prodávat za odhadovanou cenu až 18 tisíc liber.

/čtk/

Unie se s Británií dohodla na podmínkách brexitu

Británie a Brusel se krátce před včerejším začátkem summitu Evropské unie dohodly na upravených podmínkách brexitu. Potvrdil to britský premiér Boris Johnson, podle něhož díky dohodě jeho země „získává zpět kontrolu“. Předseda Evropské komise Jean-Claude Juncker dokument označil za „spravedlivý a vyvážený“. Dohodu poté podpořili lídři zemí EU. Summit schválil politickou deklaraci, jednání o brexitu tedy skončila.

Severoirští unionisté (DUP), klíčoví spojenci Johnsonovy vlády v parlamentu, ale uvedli, že dohodu o odchodu Británie z EU v její

současné podobě nemohou podpořit. Není prý v dlouhodobém zájmu Severního Irsku. I když Británie opravdu odejde z EU ke konci října, budou muset obě strany dál jednat o obchodní dohodě. Londýn bude podle Evropské komise po brexitu usilovat o uzavření ambiciózní obchodní dohody s EU bez cel a kvót.

Johnson oznámil, že z dokumentu zmizela původní podoba jednoho z pilířů brexitové dohody, jehož cílem je zajistit zachování volného režimu na hranici Irsku se Severním Irskem. Nově odsouhlasený mechanismus podle Johnsona znamená, že Severní Irsko bude mít právo

HOTOVO. Jean-Claude Juncker a Boris Johnson oznámují dohodu, na kterou čekaly miliony lidí.

ukončit zvláštní ujednání, pokud bude chtít.

Hlavní vyjednávač EU pro brexit Michel Barnier uvedl, že Severní Irsko zůstane v britském celním prostoru, zároveň ale bude vstupním bodem na jednotný trh unie. Jde podle něj o kompromisní řešení sporů kolem budoucího režimu na irské hranici, což byl klíčový problém vleklých jednání. Zejména kvůli původní podobě takzvané irské pojistky text rozvodové dohody, který s Bruselem vyjednala bývalá britská premiérka Theresa Mayová, třikrát odmítl britský parlament. Ten bude zítra hlasovat o nové verzi dokumentu.

„Uzavření brexitové dohody je dobrou zprávou,“ prohlásila německá kancléřka Angela Merkelová ještě před začátkem summitu EU. /čtk/

**SLEDUJTE E15.CZ
NÁZORY STR.11**

Nestlé odkoupí své akcie za půl bilionu

Největší výrobce potravin a nápojů na světě Nestlé představil plán na odkup akcií v hodnotě dvacet miliard švýcarských franků, asi 466 miliard korun. Výkup cenných papírů švýcarský gigant zahájí v lednu příštího roku a bude trvat do roku 2022.

Je to poslední výsledek tříletého růstového plánu, který v roce 2017 při svém nástupu do funkce oznámil generální ředitel Mark Schneider. Jeho cílem je další růst tržeb a ziskovosti. Zároveň se generální ředitel zbavuje méně výnosných aktivit. Nedávno tak prodal dermatologickou divizi za 10,2 miliardy franků, aktuálně se zbavuje zpracovatele masa Herta a omezuje i svůj obchod s balenou vodou. Peníze z prodejů hodlá Schneider investovat do rozvoje společnosti a také do výkupu akcií.

Výrobce čokolád, Nescafé, tyčinek KitKat a kojenecké výživy letos do října vykázal

tříprocentní nárůst tržeb, které dosáhly v přepočtu 1,472 bilionu korun. K tomu firmě pomohl i výrazný vzestup zájmu zákazníků o její krmiva pro domácí mazlíčky Purina.

„Představenstvo společnosti Nestlé a výkonný management zdůrazňují, že upřednostňují investice do rozšíření hlavních aktivit společnosti v oblasti potravin, nápojů a výživy,“ uvedla firma ve svém prohlášení a dodala, že pokud během tří let dojde k významnému růstu, bude odpovídajícím způsobem, tedy zvláštní dividendou, upravena i částka, která má být rozdělena akcionářům.

Akcie Nestlé letos vzrostly o 31 procent a tržní hodnota společnosti tak vzrostla v přepočtu o 1,8 bilionu korun na více než sedm bilionů korun.

Michal NOSEK

Krátce

Německá vláda čeká horší časy

Vláda kancléřky Merkelové snížila odhad růstu domácí ekonomiky na příští rok na jedno procento z dosavadních 1,5 procenta. Oznámilo to ministerstvo hospodářství, které ale současně dodalo, že největší evropské ekonomice nehrozí krize. Pro letošní rok Berlín potvrdil dosavadní výhled, podle kterého se má HDP zvýšit o půl procenta. Loni HDP stoupl o 1,4 procenta.

Ericsson se propadl do ztráty

Švédský výrobce telekomunikačních zařízení Ericsson vykázal ve třetím čtvrtletí ztrátu 6,9 miliardy švédských korun, asi 16,4 miliardy korun českých. Firma vyčlenila 12 miliard

SEK na pokrytí nákladů vyšetřování korupce v USA. Společnost zároveň s ohledem na budování mobilních sítí páté generace zvýšila výhled prodeje na příští rok o desetinu až na 240 miliard SEK.

Rusové prověřili své ponorky

Jaderné ponorky ruské Severní a Tichooceánské flotily během cvičení strategických jaderných sil z Barentsova a Ochotského moře odpálily balistické rakety, které zasáhly cíle na střelnicích Kura na Kamčatce a Čiža v Archangelské oblasti. Oznámilo to ruské ministerstvo obrany. „Všechny rakety zasáhly cíl,“ dodalo.

Turecko dobývá Rás al-Ajn

Turecká armáda se svými syrskými spojenci po těžkých středečních bojích postupuje v syrském pohraničním městě Rás al-Ajn. Podle exilové Syrské organizace lidských práv

tyto jednotky ovládají už polovinu města. Syrská agentura SANA oznámila, že do nemocnice v kurdsském městě Hasaká dorazili z Rás al-Ajnu těžce popálení lidé. Podle lékařů mohli být zasaženi chemikáliemi. Kurdská správa severní Sýrie ohlásila novou bilanci civilních obětí. Podle ní od minulého týdne v bojích zemřelo 218 civilistů včetně 18 dětí. Správa požádala o vytvoření humanitárního koridoru pro evakuaci raněných.

Katalánci dál protestují

Při protestech separatistů v Katalánsku bylo ve středu zraněno 97 lidí, z toho asi polovinu tvoří policisté, a 33 osob bylo kvůli násilnostem zadrženo. Informoval o tom deník El País. Nejvíce zranění hlásí katalánská metropole, která zažila druhou noc násilností radikálních skupin. Jejich střety s policií způsobily dnes v Barceloně změny spojů v městské autobusové dopravě. /čtk/

SLEDUJTE E15.CZ

Passaty se v Izmiru zatím vyrábět nebudou

Turecká ofenziva proti Kurdům na severu Sýrie, kterou kritizuje celý svět, má nejen lidskoprávní, politické, ale i hospodářské důsledky. Německý Volkswagen, jedna z největších automobilek světa, kvůli výpadu prezidenta Recepta Tayyipa Erdogana pozastavil svůj plán postavit v Turecku nový výrobní závod. Fabrika v Izmiru zatím nebude. „Obrazy, které sledujeme na severu Sýrie, jsou hrozné,“ prohlásil Stephan Weil, sociálnědemokratický předseda zemské vlády Dolního Saska, které vlastní téměř třináct procent akcií VW a disponuje 20 procenty hlasů při strategickém rozhodování koncernu v dozorčí radě. „Nedokážu si představit, že v takové situaci uskuteční VW v Turecku miliardovou investici,“ dodal Weil.

Firma proto už na začátku týdne oznámila, že investice v Turecku zatím realizována nebude. Koncern ale popřel, že by celou investici kvůli turecké agresi zrušil. Investice se měla týkat nejenom vozů VW - v Izmiru se měly vyrábět hlavně passaty - ale i českých aut značky Škoda

KRITIKA. Předseda vlády Dolního Saska Stephan Weil, které ve VW vlastní pětinu hlasů při strategickém rozhodování, je proti miliardové investici firmy v Turecku.

Superb. Továrna v Turecku měla dohromady vyrábět 300 tisíc vozů ročně.

VW by také mohl uvažovat o tom, že továrnu nakonec přesune do Bulharska, o němž se při výběru místa pro novou investici v regionu také přemýšlelo. Do hry se pak ve středu opět vrátilo Rumunsko, které potvrdilo, že opětone zahájilo rozhovory o umístění továrny VW na svém území. Turecko má ale výhodnější polohu, lepší infrastrukturu, nabídlo výhodnější investiční pobídky než Bulharsko, ale především má kvalifikovanější pracovní sílu. Právě tyto okolnosti byly hlavními argumenty, proč se vedení koncernu nakonec rozhodlo pro investici v Turecku. Pak ale přišel Erdoganův povel k útoku na Kurdy.

Zprávy z koncernu hovoří o tom, že celý investiční proces teď bude zahájen nanovo. Volkswagen znovu zváží celou svou investiční strategii, která počítá s vybudováním 130 závodů po celém světě. Turecký Izmir, který minimálně do zastavení bojů a uklidnění situace na severu Sýrie nepřipadá v úvahu,

se tak dostává do nového a širšího kontextu.

Proti vybudování závodu v Izmiru mluví i další ekonomické okolnosti. VW ve svých investičních rozvahách v minulosti nepočítal s tím, že Spojené státy zvýší cla na ocel a další průmyslové výrobky z Turecka, což se nyní v důsledku turecké vojenské akce stalo. Plánovaná investice by tedy měla úplně jiné výchozí podmínky, než se původně počítalo, a její ekonomická návratnost tedy nemusí být tak vysoká, jak si VW sliboval.

Veřejné mínění v Německu je dnes velmi kriticky naladěno proti Erdoganovi, což potvrzuje i v případě, že válka na severu Sýrie rychle skončí. Investice VW v Izmiru je proto podle odborníků v dohledné době politicky absolutně nepřijatelná. Varianta Bulharsko se tedy dříve nebo později alespoň na čas vrátí do hry.

stranu připravil
Petr FISCHER
spolupracovník
redakce

Německý diář

Dvojitý život nenávisti

Německo je stále v šoku z útoku atentátníka v Halle. Sedmadvacetiletý Stephane Balliet tu zastřelil dva lidi, hnán antisemitismem a rasistickou nenávistí. Němci se ale bojí nejvíce pozadí, z něhož Ballietův čin vyrůstá. Pravicový extremismus je na vzestupu a podle bezpečnostních složek je větším nebezpečím než

islámský terorismus spojený s přílivem uprchlíků.

Takových „osamělých vlků“, jakým byl Balliet, mohou být v Německu desítky. A mohou zaútočit kdykoli, protože takové útoky se těžko předvídají. Životním teritoriem pravicových extremistů je internet, kde existují rozsáhlé uzavřené komunity, v nichž se udržuje nenávist vůči Židům a jinak barevným lidem. Německá „Bílá liga“ je dnes nejsilnější ve virtuálním prostoru, ale jak ukazuje případ Balliet,

Německá „Bílá liga“ je dnes nejsilnější ve virtuálním prostoru, ale jak ukazuje případ Balliet, z virtuální hry se snadno stane reálná tragédie.

z virtuální hry se snadno stane reálná tragédie.

Balliet není první případ. Už v červnu vraždil jiný Štefan, Stephan Ernst, který zastřelil hessenského politika Waltera Lübckeho.

Ernst byl nenápadný tichý člověk, žil u rodičů v malé vsi, navenek se nijak neprojevoval. Na internetu ale žil aktivní druhý život nenávisti, který ho přiměl k vraždě. Lübckeho zabil proto,

že jako politik CDU hájil přijímání uprchlíků jako křesťanskou povinnost.

„Byli Ernst a Balliet posílení vyhraněnou rétorikou veřejné debaty?“ ptá se dnes Německo? Mají na tom podíl strany, jako je Alternativa pro Německo (AfD), rostoucí z odporu k uprchlíkům? Ať už je to jakkoliv, každá hra s ohněm, i ta slovní či virtuální, je nebezpečná. Virtualita není jiná realita než ta, kterou žijeme. I v ní, jak ukazují Ernst a Balliet, jde o život.

Tvář dne

Dosáhli jsme rozumné a férové dohody, která je v souladu s našimi principy, řekl hlavní unijní vyjednávač pro brexit Michel Barnier.

STR. 9

Foto Reuters

Komentář

Nový úděl brexitu

Nový úděl, slavný New Deal, trval přes tři roky. Měl postavit znovu na nohy hospodářskou politiku paralyzovanou strachem z budoucnosti. Chtěl začít novou kapitolu pravidel, podle nichž se budou řídit obchod i ekonomická politika. V tom je vlastně stejný jako britský „deal“ čerstvě vymezený lety 2016 až 2019. Z Rooseveltovy snahy vzešla nakonec pravidla Světové obchodní organizace, která hodně mluvila i do jednání o brexitu. I včerejší dohoda chce nastavit budoucí

obchodní vztahy. Oba „dealy“ jsou pevně propojeny. Rozdílné ale budou následky. Brexitová dohoda doufá, že nedopadne jako ta předchozí na jaře. Což hrozí, když ji v sobotu britský parlament pohřbí. Smrt však není jediná jistota života, říkají ekonomové. Ještě jsou tu daně. Irská stopka, o které EU prohlašovala, že přes ni nejezdí vlak, byla zázračně nahrazena novými daňovými pravidly; jiných změn je v nové dohodě minimum. O daně tedy jde zjevně až v první řadě: „Žádná cla nebudou uvalena na zboží dovezené z zbytku Spojeného království přímo dopravou, pokud ne-

hrozí riziko dalšího přesunu tohoto zboží do EU (rozuměj do Irska), ať už samotného, nebo jako součásti jiného zboží.“ V takovém případě by se britský stát stal výběřčím daně pro jiný subjekt, tedy pro EU. Ale systém najatých výběřčích daní znali již staří Egypťané, nic nového pod ohnivým okem Reovým. Z pohledu vládních příjmů jsou však cla jen třesínkou. Vlády zemí EU jsou silně závislé na výtěžku DPH, proto zavedly pravidla bránící daňové konkurenci. Dle výtěžnosti DPH se kalkulují i příspěvky členských států do unijní pokladny. Výtěžnost tedy nesmí být narušena.

Severní Irsko proto nyní musí mít svou separátní DPH v souladu s unijními pravidly. Středem Spojeného království, Irským mořem, povede daňová hranice. To byl ostatně cíl. Pesimisté totiž vyvolali představu, že celní úřady na irské hranici by porušily Velkopáteční mírovou dohodu. Britský soud to popřel, existoval i dokument popisující moderní alternativy celních budek a ostatně již nyní existují různá daňová pravidla v obou Irscích. To Severní by se vlastně paradoxně novou dohodou mohlo ještě více přiblížit tomu jižnímu. Znovu - kdyby kývla Dolní sněmovna.

Euroskeptické křídlo konzervativců bude tentokrát pro dohodu, protože ví, že jakýkoli „deal“ je jen dočasný, že je jen klíčem k otevření možnosti jednat o skutečném nastavení budoucích vztahů mezi EU a Británií. Británie vždy aspoň jednou nohou zůstane v unii, ale konečně se přestanou utrácet miliony za věčně odklady. A politici budou znovu moci řešit důležitější věci.

Petr BARTOŇ
ekonom
investiční skupiny Natland

NA HOUPAČCE

LuMa

Většina bankovních operací přejde na mobil, lidský kontakt přesto zůstane

Jak změní digitalizace a umělá inteligence fungování bankovních institucí? A jak to ovlivní klienty? Nejen na tyto otázky odpovídá **ředitel digitálního bankovníctví České spořitelny Filip Zeman**.

V roce 2002 jsem byl v Japonsku a už tehdy se tam dalo platit v taxíku bezkontaktní kartou. Zdálo se mi to jako zjevení. Jak jsme na tom dnes v porovnání se světem s digitálními službami ve finančnictví, kam jsme pokročili?

Jsem na tom velmi dobře. Nejsme úplná špička - jakou je v Evropě Dánsko, Švédsko či Estonsko, které maximálně využívají cashless, což je bezhotovostní platební styk -, ale posunujeme se kupředu. V případě contactless, bezkontaktního placení, jsme už dokonce na špičce. Nedávno jsem se vrátil z americké Kalifornie a musím říct, že jsme v tomto směru na hony před USA. To je dobré zjištění.

Co je důvodem posunu České republiky vpřed?

Důvody jsou dva. Máme rádi moderní technologie a nebojíme se zkoušet nové věci. A druhým je to, že se karetní asociace rozhodly před několika lety využít český trh jako testovací region bezkontaktních plateb.

Kde se bere u Čechů vstřícnost ke zkoušení technologických novinek?

Souvisí to podle všeho s naším životním stylem. Jižní národy jako Italové či Španělé ve všem více využívají a vyžadují osobní lidský kontakt, potřebují si o všem popovídat. My jsme v tomto svém chování blíže skandinávským zemím, které pro upokojení některých potřeb dokážou více využít v životě právě technologie. Máme takové jednání a chování geneticky zakódováno, má to i své historické kořeny.

Na co se klienti mají v případě technologií a rozvoje digitalizace v našem bankovním a finančním sektoru ještě připravit? Bude to revoluce?

V relativně blízké budoucnosti odejde na mobilní telefon praktic-

Foto: ČS ZK

”

I umělá inteligence se může chovat jako dítě, pokud získá některé zlozvyky. Naším úkolem je učit ji správným věcem.

ky celé transakční bankovníctví. Umím si to představit už do pěti let. Postupně se tam přesunou jednoduché servisní operace, třeba pokud si budete něco chtít změnit na vašem produktu, doplatit úvěr nebo se vám změní adresa, ročně se jedná o miliony úkonů.

A pak?

Pak už to bude složitější, protože se dostaneme ke komplexnějším operacím. Můžeme jim říkat poradenské. Ty zůstanou ještě dlouho doménou poradců a pobočkové sítě. Typicky se nejedná o každodenní operace, ale naopak poradenství související s dlouhodobými plány, třeba kde a jak bydlíte a zda uvažujete o koupi bytu, domu, auta, jak to vše zvládnout pomocí úspor či hypotéky, rady související se sjedná-

ním životního pojištění, našetřením na studium dětí a podobně. K takovým věcem ještě dlouho nebude většina lidí používat mobil.

Před 30 lety bychom považovali za fikci to, co dnes dokážeme vyřídit mobilem. Dnes se jako sci-fi zdají prognózy, že naše životy budou řídit roboty a umělá inteligence. Čeká nás to i v bankovníctví?

I umělá inteligence musí mít svého učitele, tím je zatím člověk a dlouho to tak myslím zůstane. Je ale pravda, že i ona se může chovat jako dítě, pokud získá některé zlozvyky. Špatně se to odnaučí. Umělá inteligence je řádově rychlejší než člověk zejména při zpracování velkého množství dat a určitě do našich životů bude více a více

zasahovat. Naším úkolem je učit ji správným věcem.

Jak se může užít umělé inteligence konkrétně projevít ve vaší bance?

Mým ideálem je, že ve finančních službách se bude umělá inteligence učit od našich nejlepších poradců. Máme jich tisíce a mezi nimi jsou naprosto špičkoví, ale i ti průměrní. To je realita. Ty průměrné může robotika, digitalizace a umělá inteligence posunout kupředu. V konečném důsledku to pomůže i klientům.

Zní to lákavě, jsou ale na podobné změny připraveni i klienti?

Pro mladší generace to nebude problém, starší se to budou postupně učit. Celé je to založené na tom, zda se klient ještě více posune při řešení nejen finančních záležitostí na mobil.

Jakou s tím máte v České spořitelně vlastní zkušenost?

Za poslední rok se nám podařilo díky nové aplikaci George dostat 700 tisíc aktivních uživatelů na mobil. Před rokem to bylo kolem 200 tisíc lidí. Ano, máme celkem 2,8 milionu klientů s běžným účtem, takže je tam ještě obrovský prostor, ale jde to rychle. Ale kromě mobilu bude mít klient vždy na komplexnější operace k dispozici našeho člověka. Každodenní kontakt se sice více posune na telefon, ale nenecháme žádného klienta někde ve vzduchoprázdnu.

Co nejvíce pomocí mobilu klienti vyřizují?

Zmíněných 700 tisíc aktivních klientů používá služby přes mobil prakticky každý den. V průměru použijí mobilní aplikaci George až 25krát do měsíce. Nejčastější operace jsou kontrola zůstatku na účtech, hledání příchozích a odchozích transakcí a platby.

A co v tomto směru můžeme očekávat dál?

Aplikace George pokrývá plně transakční potřeby, takže v tomto směru už nepůjde o revoluci, ale evoluci v podobě různých vylepšení. Posouváme se do dalšího kroku, chceme tímto způsobem provádět servisní operace. Dám příklad - dostanete nový občanský průkaz, my potřebujeme ty údaje a přes mobil je lehce natáhneme k nám. Začali jsme už i s další fází, která ale bude trvat hodně dlouho, chceme přes mobil klientům poskytovat praktické tipy.

FILIP ZEMAN

Má za sebou řadu manažerských postů v korporacích a digitálních start-upech v ČR i v zahraničí. Od roku 2015 působí v České spořitelně jako ředitel digitálního bankovníctví. Byl odpovědný za transformaci digitálního bankovníctví ČS, implementaci mobilních plateb, a zejména za start nového bankovníctví George, které je v současnosti nejvyužívanější bankovní aplikací na českém trhu.

To přesně znamená?

Připomeneme klientovi, že mu například neodešla trvalá platba, což může následně způsobit problémy. Můžeme každého upozornit, že mu vyprší platnost občanky, aplikace mu poradí, kam si ji má jít vyměnit, kdy je tam otevřeno a podobně. Umíme něco podobného i s kartami dopravních podniků. Klient si také například nemusí schraňovat účtenky od nákupů, protože si je může do George vyfotit a později kdykoliv snadno najít. Mohou to být drobné rady do života, ale i vážné věci. Banka má o klientech mnoho údajů, proto můžeme klientovi zjednodušit život, poradit mu.

Hodně se v poslední době hovoří o tom, zda lze u toho všeho zajistit bezpečnost

prováděných operací proti zneužití. Jak jste na tom?

Je to pro nás prioritní číslo jedna. Na ochraně a bezpečnosti provozu jen v České spořitelně pracují stovky lidí. Málo institucí v Česku je zabezpečených proti zneužití tak, jak je tomu u velkých bank včetně nás. Největší nebezpečí v případě bezpečnosti tkví v uživateli samotném. Téměř všechny útoky totiž přicházejí zvenčí a spoléhají na selhání lidského faktoru. Příkladem je takzvaný phishing, což je podvodné jednání, které spočívá v rozeslání e-mailů nebo potvrzení webových stránek za účelem vylákání citlivých informací. To je pak problém.

Jak své klienty v tomto případě chráníte?

Propagujeme mobilní aplikaci George klíč, která dotyčného lépe než třeba SMS ochrání před phishingem či malwarem. Aplikace nabízí nový způsob autorizace a autentizace plateb vedle známých esemesek. Dovolím si tvrdit, že ty budou postupně omezovány, aby se ještě více zvýšila bezpečnost všech operací. Zneužití George klíče je možné pouze tehdy, pokud někdo drží váš mobil v ruce a zná do něj přístup. Nový způsob ověření se provádí biometricky, potvrdíte operaci pomocí otisku prstu či skenu obličeje. Samozřejmě k tomu potřebujete mobil, který to umožňuje.

Může být odevzdávání biometrických údajů bance pro klienty něčím problematické?

To je správná otázka. Ale my vaši tvář či otisk nemáme, ta zůstává ve vašem mobilu, nejsme držitelé těchto dat.

Velké finanční domy využívají dnes i big data, která odhalí zájmy klienta, používání karty či jeho způsoby nakupování.

Nemohou to banky zneužít? Sběr dat dokáže dnes už kdekdo, to není tak složité. Složitější je, jak je využívat. My jsme banka, nejsme sociální síť. Tradiční banky se těší pořád vysoké důvěře klientů, protože naším byznys modelem není prodávat data klientů. Nemůže se stát, že prodáme data třetí straně, slouží výhradně pro lepší práci s klientem. Bez jeho souhlasu nemůžeme a nechceme tyto informace prodávat nebo předávat.

Co všechno ještě v rámci digitalizace máme v souvislosti s vašimi službami očekávat?

Podílíme se na obrovském projektu SONIA, kterému se někdy říká i Bank ID. O co jde? Občané budou moci využít svoji elektronickou identitu, již se přihlašují do internetového bankovníctví, ke komunikaci s českým státem. Úřady totiž pořád nejsou dostatečně propojené a hledá se k tomu v rámci digitalizace státu cesta.

V jaké fázi projekt je?

Probíhají legislativní přípravy. Novelizace potřebných zákonů již prošla prvním čtením v Poslanecké sněmovně. Odhadujeme, že služby pro veřejnost by se mohly spustit na začátku roku 2021.

Bude s tím muset každý klient banky vyslovit souhlas? Předpokládám, že ne každému se to kvůli použití osobních údajů bude líbit.

V každém případě s tím bude muset vyslovit souhlas. Neuděláme nic, co by mohlo poškodit naše klienty. Nic nedáme státu, vaše identita neopustí naši banku. Jedná se o propojení institucí a úřadů s bankami, aby se některé služby mohly vyřídít rychleji a pohodlněji. Řada státních agend by mohla být dostupná na internetu, jenže státní správa zatím nemá v každém případě způsob, jak důvěryhodně ověřit, kdo je kdo. Tu možnost má ale u svých klientů banka.

Co by se pak dalo lépe řešit online?

Například výpis z bodového konta řidiče, daňové přiznání a mnoho dalších věcí. Mohly by to být desítky agend.

Jak budou banky fungovat zhruba za deset let?

Deset let není tak dlouhá doba. Kdysi v souvislosti s nástupem internetového bankovníctví predikovali mnozí odborníci konec poboček. To se ale nestalo. Myslím si, že za tu dekádu bude v mobilu transakční a servisní agenda banky a do pobočky se budeme chodit radit a vyřizovat komplexnější věci. Levnější a jednodušší operace budou probíhat jinak a služby budou daleko komfortnější. Naše práce bude pořád nějaká kombinace, ani umělá inteligence ještě dlouho nenahradí lidský kontakt. Lidé mají emoce, stroje nikoliv. Lidé vyhledávají lidi, ne stroje. Tam, kde stroje končí, lidé začínají. To se, věřím, ani za deset let nezmění.

Viliam Buchert,
spolupracovník redakce

Foto dne

Foto: Reuters

PRAŠNÁ PŘÍPRAVA.

Dělník v indickém městě Ahmadábád připravuje střelný prach do petard a raket. Ty budou použity při nadcházejícím pětidenním svátku hinduistů, sikhů či džainistů zvaný Diwali.

Tipy pro volný čas

FILM
Festival filmů z Bollywoodu

Posedmnácté se od včerejška do neděle koná v pražském kině Světozor Festival bollywoodského filmu. Přehlídka nabídne zhruba deset snímků včetně životopisu Gándhího, diskuzi s režisérem Sharadem Rajem, lekci bollywoodského tance či třeba večerní Bollywood Party.

HISTORIE
Mezinárodní den archeologie

Třetí říjnová sobota patří tradičně v Česku i ve světě Mezinárodnímu dni archeologie. Workshopy pro děti i dospělé, přednášky i komentované prohlídky muzejních expozic, tematických výstav či běžně nepřístupných památek připravilo přes padesát českých institucí.

RYBOLOV
Výlov Jevanského rybníka

V sobotu se od 8.30 do 15.30 hodin uskuteční výlov Jevanského rybníka v okrese Praha-východ. Návštěvníkům se naskytne neobvyklá podívaná na práci rybářů, společně s výlovem se přímo na hrázi rybníka uskuteční i prodej právě vytažených čerstvých ryb.

UMĚNÍ
Designblok Praha

Od včerejška do pondělí se na Výstavišti v Praze-Holešovicích koná jedna z největších přehlídek současného designu v Česku Designblok. Akce nabídne práce více než 340 designérů i firem zabývajících se šperky, módou, uživatelským zbožím a tvorbou řady dalších předmětů.

ZÁBAVA
Model Hobby

Výstaviště v Praze-Letňanech je od včerejška do neděle místem konání největší modelářské show v České republice – veletrhu Model Hobby. Na návštěvníky čekají stovky modelů aut, lodí, kamionů či vojenské techniky, které bude možné si nejen koupit, ale také vyzkoušet. /duk/

KOMERČNÍ SPECIÁL
18. 10. 2019

ENERGETIKA

Trh se systémy skladování energie do roku 2025 překročí 500 miliard dolarů

Aby se obnovitelné zdroje, závislé na výkyvech počasí, a tudíž s nestabilním výkonem, mohly stát rozhodujícím prvkem světové elektroenergetiky, musí se najít způsob, jak elektřinu ve velkém skladovat.

TEXT

Alena ADÁMKOVÁ

Nejrychleji rostoucím odvětvím ze všech obnovitelných zdrojů je fotovoltaika. V roce 2017 ze všech nových elektráren byly dvě třetiny právě fotovoltaické a během pěti let se předpokládá celkem asi 600 GW nových instalací. Rozvoj fotovoltaiky a dalších obnovitelných zdrojů podle současných odhadů způsobí, že trh se systémy skladování energie do roku 2025 překročí 500 miliard dolarů.

Vyspělé ekonomiky proto berou vývoj a budování energetických úložišť velmi vážně a podporují i technologie, které ještě před několika lety byly neznámé nebo vypadaly jen jako zajímavost. Například v Německu v současné době startuje projekt skladování energie na bázi roztavené soli. Severní Porýní-Vestfálsko oznámilo, že do projektu společnosti RWE v rýnském hnědohlelném revíru, který je první svého druhu na světě, investuje 2,9 milionu eur. Technologie spočívá v tom, že roztavená sůl zahřátá na 600 °C se uloží ve speciální nádrži. Když stoupne poptávka po elektřině, projde sůl výměníkem, ochladí se na 250 až 300 stupňů a uvolněná pára vyrobí v turbíně elektřinu. Pára z roztavené soli postupně nahradí páru vyráběnou z uhlí a stávající hnědohlelná elektrárna se plně přemění na výkonější tepelnou akumulaci elektrárny.

Dánsko, které má mezi evropskými zeměmi největší podíl výroby energie z větru (41 procent), podpoří výzkum nových technologií ukládání elektřiny 19 miliony dolarů.

Italská vláda zase oznámila až 50procentní odpočet daně při budování systémů skladování energie v obytných objektech.

Podpora ukládání po česku

Do nadějných technologií investuje i česká vláda. Prostřednictvím Grantové agentury České republiky podporuje například i výzkum vědců z Massachusetts Institute of Technology, kteří testují superelektrolyty. Oproti běžným elektrolytům v lithium-iontových bateriích je stabilnější, méně hořlavý a i účinnější. Nová třída materiálů nazývaná SAIL by mohla najít využití v elektromobilech, elektronice, síťových úložištích a při skladování energie při vysokých teplotách.

Foto čtk • Foto na titulní straně Shutterstock 3x, čtk

První velké baterie pro nadbytečnou energii postavila společnost E.ON v Mydlovarech (na snímku) a firma Solar Global v Prakšicích v roce 2017.

Podpora ukládání energie v samotném Česku však zatím dost vážně chybí totiž potřebná legislativa, která by umožnila úložištím poskytovat například takzvané podpůrné služby na udržení stability energetické přenosové soustavy, spravované státní společností ČEPS.

Jak uvedl na diskuzním setkání Institutu pro veřejnou diskuzi (IVD) Antonín Beran z odboru strategie a mezinárodní spolupráce v energetice ministerstva průmyslu a obchodu, akumulace energie je již dnes zařazena do strategických dokumentů, konkrétně státní strategické koncepce. Snahy zařadit akumulaci již do novely energetického zákona byly nahrazeny rozhodnutím zařadit ji do nového energetického zákona. Na jeho věcném záměru se pracuje, zákon by měl být předložen v polovině roku 2020.

Další úlohou státu je podle Berana podpora akumulace v rámci podpůrných programů a fondů. „My jako státní správa máme za úkol připravit prostředí, aby byl využit potenciál pro ukládání energií. Klíčové je legislativně jasně prostředí a příprava příslušných programů,“ uvedl Beran.

Podle Jana Fouska, výkonného ředitele Asociace pro akumulaci energie a baterie AKU-BAT CZ, by český stát měl vnímat akumulaci energie komplexněji než dosud. Podle něj nelze zúžit téma pouze na bateriové systémy, v úvahu je třeba brát například zařízení na ukládání energie do plynu (takzvaná technologie Power to Gas), která se už využívá v západní Evropě. Západní legislativa také na rozdíl od té české do akumulace zahrnuje přečerpávací vodní elektrárny, podotkl.

„Budoucnost akumulace je v kombinaci krátkodobé akumulace v horizontu hodin, ke které budou využívány baterie, a sezonní akumulace do plynu. U plynu nejde o něco ve fázi vývoje, jde o instalace, které například v Německu už existují několik let. Slouží jako záloha pro energetiku i průmysl,“ uvedl Fousek pro ČTK.

Současné nastavení podmínek pro stavbu bateriových systémů v Česku asociace kritizuje. Podle Fouska lze tato zařízení podle Kodexu přenosové soustavy ČEPS nyní stavět prakticky jenom u takzvaných točivých výroben s turbínou u už postavených tepláren nebo elektráren. Nikoliv však u obnovitelných zdrojů nebo u těch postavených na zelené louce. „My jako asociace tvrdíme, že je to diskriminace. Potvrdila nám to Evropská komise, říkají to také různé nezávislé studie,“ upozornil Fousek.

Velká úložiště v Česku

První velké baterie pro nadbytečnou energii postavila společnost E.ON v Mydlovarech na Českobudějovicku a firma Solar Global v Prácheňské na Uherskohradištsku už v roce 2017. Oba systémy dohromady mají celkový výkon okolo dvou megawattů (MW) a kapacitu tři megawatthodiny (MWh). Kvůli tomu, že nejsou u žádného točivého zdroje, jsou podle Fouska ale stále v podstatě v „pseudotestovacím režimu“. Nejsou tedy i kvůli současné legislativě plně využity.

Vznikají také bateriové systémy u točivých zdrojů. Na konci září bylo v teplárně společnosti C-Energy v jihočeském Plané nad Lužnicí otevřeno největší bateriové úložiště v Česku s výkonem čtyř MW a kapacitou 2,5 MWh. Podle Fouska jde o první českou elektrárnu nebo teplárnu, která tak velký bateriový systém ke svému točivému zdroji instalovala. „Do dvou let mohou v Česku vzniknout desítky MW podobných zařízení. Oceňuji, že i teplárny

začínají této technologii přicházet na chuť,“ dodal Fousek. Ještě letos má být spuštěn čtyřmegawattový bateriový systém v areálu elektrárny ČEZ v Tušimicích na Chomutovsku. „Projekt je ve fázi instalace. Zařízení odstartuje svůj provoz na sklonku letošního roku,“ řekl mluvčí ČEZ Martin Schreier. ■

AKUMULACE ELEKTŘINY

Pod pojem akumulace elektřiny jsou zahrnovány různé technologie využívající vratné fyzikální procesy nebo vratné chemické reakce. Společným jmenovatelem je skutečnost, že vstupním i výstupním produktem je elektrický proud.

V nejužším pohledu zahrnuje akumulace elektřiny pouze kondenzátory a indukčnosti, v nichž je energie ukládána v elektrostatickém nebo elektromagnetickém poli. Obvykle jsou zahrnovány i akumulátory a superkapacitory, v nichž vratné chemické reakce probíhají samočinně bez potřeby dalšího zařízení.

V širším pohledu může akumulace zahrnovat i přečerpávací vodní elektrárny, akumulaci s využitím stlačeného vzduchu (CAES) nebo setrvačníky, u nichž kromě samotného akumulačního prvku (nádrž, kaverna, setrvačnick) je nutné ještě technické zařízení na přeměnu elektřiny na akumulovanou energii a zpět na elektřinu.

Nejširší pohled pak zahrnuje i technologie, u nichž přeměna zpět na elektřinu buď není možná, nebo sice v principu možná je, ale primárně je uvažováno s využitím meziprojektu. Kromě ohřevu teplé vody se jedná například o technologie transformující elektřinu na jiný nosič energie. Jmenovitě například výroba vodíku a následně syntetického metanu (P2G – power-to-gas), případně i složitějších uhlovodíků.

VIPA CZ s.r.o.

Systém měření a výpočtu úhrady za vytápění

VIPA i_Flux

Jednotokový suchoběžný elektronický vodoměr

VIPA EC Radio

Elektronický vícečidlový indikátor s rádiovým přenosem dat

Komplexní systém dálkových odečtů

- vzdálený odečet hodnot z vodoměrů, indikátorů topných nákladů a dalších zařízení, který máte plně pod kontrolou
- můžete si zakoupit kompletní odečtovou technologii na pochůzný sběr dat a kontrolní odečty dělat podle potřeby
- snadná integrace do AMR systémů mnoha výrobců díky použití otevřeného protokolu Wireless M-Bus s datovou vrstvou OMS
- **rádiová technologie dostupná všem zákazníkům** bez nutnosti smluvního vztahu s dodavatelem odečtové technologie

Systém VIPA

Indikátory **VIPA** používají jedinečný přístup k indikaci poměrné spotřeby tepla a následnému rozpočítání nákladů za vytápění. Rozhodujícím faktorem není teplo dodané otopným tělesem, ale vypočítaná průměrná teplota měřené místnosti odvozená z teploty zpětného potrubí. Princip funkce indikátorů **VIPA** tak **vyklučuje vznik nulových náměrů** a tím vznik problematicky zdůvodnitelného rozúčtování nákladů na vytápění.

VIPA CZ s.r.o., Mánesova 23, 466 01 Jablonec n. N., Česká republika,
e-mail: vipa@vipa.cz, tel: +420 482 750 457

Podpora OZE by měla dosáhnout až 12 miliard ročně

Komora obnovitelných zdrojů energie vytvořila vlastní analýzy návrhu Národního energeticko-klimatického plánu. V představách, jak se budou obnovitelné zdroje rozvíjet v příští dekádě, se ale komora rozchází s představami Ministerstva průmyslu a obchodu ČR.

Foto Shutterstock

Komora OZE navrhuje, že v roce 2030 by se mohlo spotřebovávat nejméně 28 procent elektřiny z obnovitelných zdrojů.

Největší rozpor s Národním energeticko-klimatickým plánem má Komora obnovitelných zdrojů energie (Komora OZE) ohledně růstu v sektoru čisté elektřiny. Komora OZE například navrhuje, že v roce 2030 by se mohlo spotřebovávat nejméně 28 procent elektřiny z obnovitelných zdrojů. Ministerstvo průmyslu a obchodu (MPO) navrhlo hodnotu zhruba poloviční.

„Rozvoj výroby čisté elektřiny MPO velmi podhodnotilo, pro příští dekádu počítá s nárůstem jen o 0,6 procentního bodu, tedy z 13,6 procenta dosaženého v roce 2016 na 14,2 procenta očekávaného v roce 2030,“ uvedl Štěpán Chalupa, předseda Komory obnovitelných zdrojů energie. „Když to převedu na roční přírůstky - u fotovoltaických a větrných zdrojů mělo docházet mezi lety 2021 a 2030

meziročně k nárůstu o pouhých přibližně 40 megawattů pro každý ze sektorů. Pro srovnání - k takovému rozvoji dochází v sousedním Polsku nebo Rakousku v průměru každý měsíc až dva,“ dodal Chalupa s tím, že návrh Komory je založen na středním, nikoliv vysokém scénáři rozvoje potenciálu, který v Česku obnovitelné zdroje mají.

Komoře se nelíbí ani návrh MPO, že zhruba 70 procent nárůstu obnovitelných zdrojů do roku 2030 obstará sektor vytápění. K tomu je skeptická především kvůli obavám o udržitelné získávání a spalování biomasy ve velkých tepelnárnách a elektrárnách. „Navržený nárůst spotřeby biomasy považujeme v kontextu změny klimatu a potřebné změny hospodaření v lesích za problematický a odmítáme ho jako zástupci sektoru podpořit,“ řekl Jan Habart z asociace CZ Biom.

Dotace 118 miliard

Největší potenciál růstu mají podle Chalupy větrné a fotovoltaické elektrárny, dále také malé vodní elektrárny a v budoucnu geotermální zdroje. U výroby elektřiny z bioplynu naopak zástupci Komory OZE očekávají její převod na efektivnější výrobu biometanu, který poslouží jako sezonní akumulace a přispěje ke stabilizaci elektrických sítí a posilování čisté dopravy (bio CNG).

Výši veřejné podpory pro nové obnovitelné zdroje, které se budou stavět mezi lety 2021 a 2030, Komora OZE vy počítala na až 118 miliard korun, tedy v průměru necelých 12 miliard ročně. V tom je zahrnutých i 26 miliard na podporu akumulace a dalších 10 miliard na posílení stability sítě prostřednictvím podpory výroby biometanu.

„Z výpočtů, které máme k dispozici, vyplývá, že stát tyto prostředky bude mít k dispozici. Podstatné ale bude, v jaké verzi projde novela Zákona o emisním obchodování - ta je nyní před třetím čtením ve sněmovně, respektive jak efektivně se budou rozdělovat peníze provozovatelům zahrnutým pod obchodování s emisemi (EU-ETS) a kolik peněz zbyde na ostatní zájemce,“ dodal Chalupa.

Dukovany nestačí

MPO ale názory Komory OZE nesdílí. „Pouze obnovitelné zdroje nedokážou nahradit jen uhlí. Nezbyvá nám nic jiného než do jádra jít,“ uvedl ministr průmyslu a obchodu Karel Havlíček. Sotva se za několik let rozhodne o tom, kdo postaví nový jaderný blok v Dukovanech, bude podle něj na stole další diskuse.

„V horizontu dalších pěti let nás čeká diskuse o dalším rozšíření jádra. Jsem si skoro jistý, že nás nemine rozšíření Temelína, tam kapacita pro nové bloky je,“ říká Havlíček. Premiér Andrej Babiš pak na jednání sněmovního výboru pro evropské záležitosti řekl, že Česko musí prosadit stavbu nových jaderných bloků, i kdyby kvůli tomu mělo porušit evropské právo. Podle něj je třeba postavit nové bloky v obou nyníjších jaderných elektrárnách, tedy v Dukovanech i v Temelíně. „U jádra jsme zaspali dobu. Temelín už jsme mohli stavět,“ řekl Babiš.

Česko ale také částečně ustoupilo tlaku Bruselu a zvedá cíl pro podíl obnovitelných zdrojů do roku 2030 na 22 procent. ■

Blackout? Teplárna Kladno se vzkřísí sama a rozsvítí i část Prahy

„Tak se všichni uklidníme,“ uzavírá Elektrína známý vtip o tom, jak se trumfuji Google, Wikipedia a Facebook, kdo je nejmocnější. Legrační je to čím dál tím méně – riziko blackoutu i ve vyspělé části světa roste a důsledky jsou o to závažnější, o co více máme kolem sebe věcí na elektřinu. Situaci navíc komplikuje paradox, že k výrobě elektřiny už dnes potřebujete... elektřinu. Naštěstí máme i v Česku energetický zdroj, který si v případě rozsáhlého blackoutu dokáže poradit sám.

Tma. Nejdou semafor. Nejezdí vlaky, metro ani tramvaje. Tisíce lidí uvízly ve výtazích. Takto letos vypadaly nejen rozsáhlé oblasti Venezuely či Argentiny, ale také Berlína a Londýna. Důvody blackoutů byly různé, obecně však lze jmenovat stoupající spotřebu, růst podílu na počasí závislých zdrojů a nedostatečnou pozornost věnovanou energetické bezpečnosti. Odborníci proto již bijí na poplach, že je jen otázkou času, kdy podobné problémy postihnou i Česko, respektive Prahu. Řeší se nejen prevence, ale také scénáře tzv. startu ze tmy.

Aby velká elektrárna dokázala naskočit po blackoutu, potřebuje hodně energie podané z dostatečně robustní turbíny. A to je problém, protože čím takovou turbínu roztočíte, když nemáte proud? Tradičně figuruje v plánech obnovy řešení, které spočívá v podání napětí z vodní elektrárny na nějaký tvrdý zdroj – uhelný či plynový. Například Elektrárna Chvaletice již úspěšně otestovala start ze tmy ve spolupráci s přečerpávací elektrárnou Dlouhé stráně či přehradní elektrárnou Orlik. Takové řešení je však podmíněno dostatkem vody. A právě v tomto ohledu je jedinečná Teplárna Kladno. Energetický zdroj, který nedávno koupila skupina Sev.en Energy, se dokáže probudit ze tmy sám, i bez vodního impulzu.

„Náš blok č. 8 s plynovou spalovací turbínou je vybaven pomocným dieselgenerátorem, a jako jediný v republice tak umí sám najet úplně od nuly bez jakéhokoliv vnějšího zdroje. V případě totálního zhroutení přenosové a následně distribuční soustavy by byl schopen provozní uhlé bloky naší teplárny a ty by potom zvládnou oživit další zdroje. Operaci jsme úspěšně otestovali v loňském roce v rámci cvičení Blackout 2018,“ vysvětluje Petr Karafiát, ředitel pro ekologii a inženýring Teplárny Kladno.

Energetické centrum zahrnující moderní plynovou turbínu a fluidní uhlé kotle postavili Američané v sousedství kladenských oceláren před 20 lety. Při výstavbě byly použity nejno-

vější technologie, které byly tehdy na trhu, a komplex tak dodnes patří k nejmmodernějším energetickým zdrojům v Česku. Plynový blok je navíc napojen na páteřní plynovod, který zůstává pod tlakem i v případě masivního výpadku elektřiny.

Kladenský blackstart by začal automatickou reakcí. Na uhelných blocích by naskočily záložní dieselgenerátory a ty by během desítek vteřin oživily nouzové osvětlení a řídicí systémy. Následná komunikace s dispečery distribuční soustavy by potvrdila blackout a přechod do nouzového režimu. V jeho rámci už probíhá restart „zdola nahoru“, jehož popis musí běžnému smrtelníkovi připomínat něco na způsob černé magie.

„Když operátoři zkontrolují a případně opraví všechna zařízení a rozvodny, musí se zvolit trasa, po které se bude najíždět. Je to jako když jede vlak – je třeba mít perfektně připravenou trať, aby nikde nevykolejil. Pak už můžeme spustit pomocný dieselgenerátor a zmáčkнуть pomyslné zelené tlačítko, čímž uvedeme do provozu naši plynovou turbínu,“ popisuje Petr Karafiát.

Tento proces připomíná start letadla a turbína vskutku technicky odpovídá leteckému motoru. Na obrazy řídicího počítače postupně nabíhají hlášky, které potvrzují, že je vše v pořádku, až nakonec turbína dosáhne na potřebných 3000 otáček za minutu. Secvakne se generátorový

vypínač a zážrak je hotov: do drátů začne proudit elektřina.

„Problém je v tom, že v soustavě musí neustále platit rovnováha mezi výrobou a spotřebou. Operátoři tedy musí zvyšovat výkon a připojovat zatížení postupně, aby stroj nepřetížili, ale ani aby nebylo zatížení malé. V obou případech totiž hrozí opětovný výpadek a vracíme se úplně na začátek. Předpokládáme, že nejprve by část výkonu rozsvítila město Kladno,“ vysvětluje Petr Karafiát.

Podle scénáře obnovy by tento okamžik měl nastat už hodinu a půl po blackoutu. Zbytek výkonu by byl využit k nastartování jednoho z uhelných bloků a poté by kaskádovitě startovaly další bloky, které by již měly pokrýt spotřebu nejen Kladna, ale i minimální nutnou potřebu celé levobřežní části Prahy. Plného výkonu všech bloků by bylo dosaženo do 5 hodin po výpadku. Soustava by nejprve fungovala v jakémsi ostrovním režimu, tj. bez spojení se „zbytkem světa“, a teprve po obnovení napětí v páteřní přenosové soustavě by byl ukončen nouzový stav a oblast by se s ní opět sfázovala.

„V současnosti připravujeme nový projekt, který by ověřil, jakým způsobem by se dal nastartovat zbytek Prahy a středních Čech. Pro tyto účely chceme využít strategické polohy Elektrárny Chvaletice a po 110kV linkách jí podat napětí z našeho uhelného bloku. Jeho turbína je již dostatečně robustní, aby to dokázala, takže předpokládám, že to půjde. Ale to máte jako se vším v energetice: je potřeba to propočítat a vyzkoušet,“ uzavírá Petr Karafiát.

Nastává bod zlomu. Obnovitelné zdroje se už vyplatí bez dotací

Investoři jsou, peníze jsou, technologie jsou. Přesto se podle Ondřeje Žídka, manažera fondu NOVA Green Energy, v České republice do výstavby solárních elektráren nikdo nehrne. „Zatímco společnosti ČEZ stát garance pro výstavbu Temelína pravděpodobně dá, fotovoltaikám veškerou jistotu bere,“ říká.

Co brání v tom, aby se odpojily uhelné elektrárny a nechalo se jen jádro a obnovitelné zdroje?

Změna myšlení. Důležité je uvědomit si, že konvenční zdroje nejsou nepřítel těch obnovitelných a naopak. Společnost si plně uvědomuje vyčerpatelnost fosilních paliv, jako je například uhlí, ropa a plyn, ale zároveň ještě nejsou vytvořeny podmínky na sto procent využití obnovitelných zdrojů. Klíčovou bariérou je však závislost obnovitelných zdrojů na počasí, což vyvíjí tlak na rozvoj akumulace.

Jaká bude tedy situace v nejbližší době?

Byla tu doba fosilní, budoucnost bude obnovitelná. Zároveň významnou roli bude hrát i jádro. Na dvacet či třicet let, možná déle, tu bude doba kombinovaná, kdy budeme využívat oba zdroje. Ty konvenční budou řešit základní nedostatek těch obnovitelných - tím je jejich závislost na počasí. Tu můžeme řešit rozvojem akumulace, která je však v tuto chvíli ekonomicky nerentabilní. Před deseti lety ale byla investice do fotovoltaik desetkrát dražší než nyní. To samé potřebujeme u baterií.

Je tedy reálné, abychom snížili emise CO₂ při výrobě elektřiny tak, jak požaduje Evropská unie?

Nechci to omezovat jen na emise CO₂, máme i emise NO_x, síry a prachu nebo vypouštění rtuti do ovzduší. Tohle je jen jeden z dílčích problémů. Takže reálné to je, ale je to otázka peněz. Primárním cílem by nemělo být jen ušetřit emise CO₂, ale využít takovou kombinaci nástrojů, abychom eliminovali co nejvíce negativních vlivů.

Zatímco živě diskutujeme potřebnou podporu pro obnovitelné zdroje, téměř nikde se nediskutují finančně nevyčíslené negativní externality konvenčních zdrojů, jako je třeba právě uhlí. Kromě emisních povolenek, které se mimochodem do ceny promítají stejným podílem jako podpora obnovitelných zdrojů, nikdo nereší finanční dopady, jako je léčba dětí s astmatem, zničení krajiny nebo vliv na zemědělství.

Když jste zmínil podporu OZE, objevují se první projekty, které se bez podpory obejdou.

Takové aukce už proběhly ve Španělsku nebo, Německu. Vysoutěžená cena byla dokonce nižší než cena elektřiny na burze. I my máme podobný projekt. Společně s naším sesterským fondem NOVA Real Estate, který koupil jeden z největších průmyslových parků na Slovensku, konkrétně v Trenčíně, vybudujeme na střeše 5 MW fotovoltaickou

ONDŘEJ ŽÍDEK
V oblasti energetiky se pohybuje již 15 let. Ve společnosti Deloitte zastával pozici senior konzultant pro oblast energetiky. Ze středních manažerských pozic v ČEZ se vypracoval na člena představenstva a manažera distribuce ČEZ Distribuce Bulharsko. Od roku 2017 působí jako Fund manager NOVA Green Energy. Vystudoval ČVUT Praha, obor Ekonomika a řízení energetiky.

elektrárnu. Ta bude nájemcům dodávat zelenou elektřinu. Pro nájemce to má tři základní benefity. Nemusejí investovat ani korunu, dodávka elektřiny pro ně bude levnější než z distribuční sítě, a navíc získávají konkurenční výhodu - aktivně se podílejí na snižování emisí.

Narážíte u tohoto projektu na nějaké bariéry?

Výstavba a zajištění financování bude trvat 12-18 měsíců. Celková investice vyjde přibližně na 100 milionů korun. Tento projekt ekonomicky z pohledu investora i technicky z pohledu nájemců funguje skvěle. Nová slovenská legislativa, platná od ledna 2019, však toto řešení explicitně nepopisuje. Z toho plyne, že provozovatel nadřazené distribuční soustavy musí udělit souhlas. Což je paradox. My si na vlastním objektu za vlastní peníze postavíme vlastní elektrárnu, jejíž výrobu budeme kompletně spotřebovávat uvnitř objektu. Takto vyrobená elektřina vůbec nepoteče do distribuční soustavy. Přesto musíme mít souhlas distributora s tímto projektem. A ten je v naprostém střetu zájmů, kanibalizuje totiž sám sebe. Celý projekt by přitom investorům měl vynášet sedm procent ročně, což je při současné situaci na kapitálových trzích skvělý výsledek.

V čem je problém?

Nová evropská legislativa přesně takové projekty podporuje. Problém je, že tuto legislativu musejí jednotlivé země postupně implementovat. A na Slovensku mají zatím jen část, jejich legislativa zná jen menší projekty do půl MW. Úplná implementace se očekává v následujících letech.

Jaká je situace v Česku?

V České republice jsme zatím z nové evropské legislativy neimplementovali de facto nic.

Co všechno je tedy potřeba udělat?

Stejně jako ČEZ v případě Temelínu, tak je potřeba stejné garance nabídnout investorům do obnovitelných zdrojů. Kromě toho je třeba zjednodušit celý proces developmentu a výstavby - včetně připojení do distribuční sítě. Česká republika teď uvažuje o novém schématu podpory pro obnovitelné zdroje. Tím mají být aukce, ale ministerstvo průmyslu uvedlo, že součástí nových aukcí nebudou velké fotovoltaické elektrárny. Takže jako investor nemáte důvod takovou elektrárnu stavět, riziko by bylo vůči výnosu extrémně veliké. Ekonomicky tak zatím dávají smysl takové projekty, které nevyužívají distribuční soustavu, jak například ukazuje náš projekt v Trenčíně. Výmluvné je, že žádný jiný projekt takového rozsahu v Česku a na Slovensku zatím není.

Něco podobného připravuje konsorcium Audi a E.on ale v Maďarsku. Přitom právě aukce vám dá jistotu formou garance. Za vysoutěženou cenu budete dodávat elektřinu dalších patnáct či dvacet let. Ve svém důsledku to umožní snížit státní podporu obnovitelným zdrojům. A vy se toho nebudete jako velký investor smět účastnit. To prostě nemá logiku. Mimochodem i garance Temelínu nakonec všichni zaplatíme, konkrétně v ceně spotřebované elektřiny. ■

KRÁTCE

ŠKODA PŘÍŠTÍ ROK PLÁNUJE PRODEJ 3200 ELEKTROMOBILŮ

Pokud Škoda Auto v příštím roce prodá dle své prognózy v Česku nejméně 3200 aut na elektrický pohon, může tak výrazně pohnout s trhem elektrických aut v tuzemsku. Elektromobilů zatím jezdí v Česku více než 2000. Letos se jich od ledna do září prodalo 586, což je meziroční nárůst o čtvrtinu. Škoda uvedla na trh Citigo iV jako svůj první elektrický model zhruba před měsícem. V současnosti podle vedoucího českého zastoupení Luboše Vlčka registruje přes 360 objednávek. Do konce roku přijde na trh hybridní Superb.

PŘÍCHÁZÍ REALIZACE CHYTRÝCH SÍTÍ V ČESKU

Česko do budoucna čeká rozvoj takzvaných chytrých energetických sítí (Smart Grids – SG). Vyplývá to z aktualizace Národního akčního plánu pro chytré sítě (NAP SG), který schválila vláda. Na přípravnou fázi, která začala v roce 2015

přijetím NAP SG a skončí letos, má mezi roky 2020 až 2030 navázat realizace, ve které bude chytrá síť budována na úrovni přenosové a distribuční soustavy. Podle ministerstva průmyslu a obchodu je cílem mimo jiné digitalizace výroby a přenosu energie. Podpora bude prováděna formou pilotních projektů, analýz a studií a bude financována ze státního rozpočtu.

POPLATKY ZA ODBORNÝ DOZOR NAD JÁDREM SE ZVÝŠÍ

Podle vládou již schváleného nařízení se mají zvýšit některé sazby takzvaného udržovacího poplatku, které držitelé povolení k provozu jaderných zařízení platí na odbornou činnost Státnímu úřadu pro jadernou bezpečnost. Důvodem je klesající podíl těchto poplatků na celkových výdajích úřadu. Poplatky se nemění od roku 2011. Mezi držitele povolení k provozu jaderných zařízení patří elektrárny, výzkumné reaktory, sklady vyhořelého paliva nebo úložiště radioaktivních odpadů.

ČISTÁ ENERGIE JE PŘÍLEŽITOST PRO ČESKÝ EXPORT

Ve světě roste zájem o čistou energii, tedy o energii získanou z obnovitelných zdrojů. Svaz moderní energetiky společně s agenturou CzechTrade a Českou exportní bankou na Mezinárodním strojírenském veletrhu představily čtrnáct zahraničních trhů, na nichž mají podle nich čeští výrobci šanci získat zakázky za stovky miliard eur. V moderní energetice se každým dnem dynamicky rozvíjejí státy v Africe, Jižní a Střední Americe nebo Asii. Podle ředitele agentury CzechTrade Radomila Doležala největší příležitosti v současné době nabízí Latinská Amerika, kde přeje rozvoji nízkouhlíkové energie pět zemí vhodných pro tuzemské exportéry. Na asijském trhu je velmi perspektivním partnerem například Vietnam, kde rychle roste spotřeba elektřiny. Z obnovitelných zdrojů země využívá vodní elektrárny, solární energii, velký potenciál má v této zemědělsky zaměřené zemi i bioplyn. /čtk/

Nová vlna zájmu o pelety

České peletárny rozšiřují kapacity, **kotlů a kamen** se prodá víc.

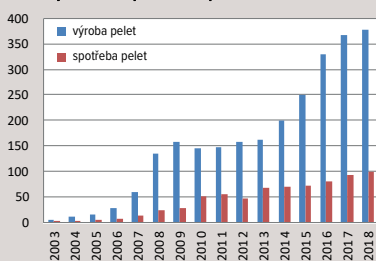
Priority českých domácností se rychle mění, aspoň co se týče vytápění. Čím dál důležitější jsou efektivita, čistota a komfort. Éra uhlí se definitivně blíží ke konci a Češi si oblíbili dřevní pelety a brikety. Počet peletových kotlů a kamen u nás už přerostl hranici 30 tisíc. Situaci letos významně napomohlo třetí kolo kotlíkových dotací a také blížící se zákaz používání zastaralých uhlíkových kotlů.

V ČÍSLECH: PELETOVÉ VYTÁPĚNÍ V ROCE 2018

- v České republice se v roce 2018 vyrobilo celkem 377 tisíc tun pelet
- z toho 362 tisíc tun jsou certifikované pelety nejvyšší jakosti ENplus A1
- 64 % vyrobili tři největší výrobci: Mayr-Melnhof, Stora Enso a Pfeifer Holz
- celkem v České republice fungovalo 32 peletáren, většina v blízkosti velkých pil
- aktuální spotřeba pelet v České republice je 100 tisíc tun ročně

- 30 000 kotlů a kamen na pelety je v provozu v českých domácnostech
- zbytek českých pelet je určen na vývoz do Rakouska, Německa a Itálie

Výroba a spotřeba pelet v ČR v tis. tun

Kotlům na pelety a brikety v roce 2019 nahrával i vývoj cen na trhu s palivy. Ceny za elektřinu, plyn a hnědé uhlí vzrostly v uplynulé topné sezoně v průměru o 5 – 10 % a zdražovaly také teplárny.

Ceny dřevních paliv naopak na jaře klesaly, mimo jiné kvůli kůrovcové kalamitě, vytíženosti českých pil a velkým zásobám piliny, která vzniká jako odpadní surovina při zpracování dřeva. Například jarní slevy na dřevní pelety letos dosáhly až 20 % oproti cenám v topné sezoně, což je o 5 % vyšší pokles než v předcházejícím roce. Pokud

bude schválen návrh na snížení DPH na dřevní paliva na 10 %, můžeme očekávat další pokles cen dřevních paliv.

Věděli jste, že svého dodavatele pelet můžete najít v centrální databázi?

Hledejte na www.koupitpelety.cz

Investice do obnovitelných zdrojů jako investice do budoucnosti

Otevřený podílový fond NOVA GREEN ENERGY

FOND VHODNÝ PRO KONZERVATIVNÍ INVESTORY,
KTERÍ OČEKÁVAJÍ STABILNÍ VÝVOJ SVÝCH INVESTIC

- Fond přímo vlastní energetické zdroje vyrábějící zelenou elektřinu a teplo
- Stabilní výnos díky garantovaným výkupním cenám energií na dalších 15-25 let
- Investujeme tam, kde to známe – Slovensko, Česká republika a Maďarsko
- Investor se odpovědně podílí na snižování emisí a na trvale udržitelném rozvoji
- Nezávislost na vývoji kapitálových trhů

7% p.a.

PRŮMĚRNÝ ROČNÍ VÝNOS

2 mld. CZK

AKTIV VE SPRÁVĚ

45 GWh

VYROBENÉ ELEKTRINY ROČNĚ

50 000 tun

ROČNÍ ÚSPORA EMISÍ CO₂